

Lär dig känna igen olika sorters texter

När man läser texter så gäller det att ha koll på vilken slags text det är och det är inte alltid så lätt.

Tidningar, både papperstidningar och på nätet, innehåller många olika sorters texter. En del är **åsiktsbaserade** medan andra är **faktabaserade**. Det gäller att du som läsare kan se skillnaden.

Faktatexter kan vara **artiklar** om en viss händelse med en rubrik, en ingress och brödtext. Ingressen ska locka läsaren till att läsa hela texten genom en intresseväckande sammanfattning eller inledning till artikeln. Brödtexten är själva artikeln. Ett **reportage** är en längre och mer berättande faktatext, medan notiser är små och mycket korta texter.

Åsiktstexter kan vara insändare från läsare eller **debattartiklar** som diskuterar en viss fråga. I **krönikor** låter tidningsredaktionen olika personer, ofta mer eller mindre kända, uttrycka sina åsikter om stort eller smått på ett mer personligt sätt. Det kan handla om allt från främlingsfientlighet till mellanmjölk. På kultursidorna är det ganska vanligt att till exempel filmer, pjäser och böcker **recenseras**, dvs. att en kritiker berättar vad han eller hon tycker om ett verk och varför.

Här kommer fem korta texter ur olika dagstidningar:

Text 1

Jonas Hassen Khemiris text i gårdagens DN Kultur hade redan under eftermiddagen blivit läst över 200.000 gånger – mer än någon enskild artikel på DN.se under hela 2012 – och hade klockan 16 delats över 43.000 gånger på Facebook och Twitter. På Twitter skapades hashtaggen #BästaBeatrice, där personer som utsatts för rasism i vardagen delar med sig av sina berättelser. Beatrice Ask: ”En tänkvärd och viktig artikel”

Text 2

Jag läser och undrar hur samhället blev så skevt att Borlänges ”problem” med invandringen får ta plats i Aktuellt medan tystnaden om denna [den ökande främlingsfientligheten]enorma politiska och kulturella förändring, som sker mitt framför våra ögon, förblir i medieskuggan?

Jag klandrar och frågar mig igen och åter igen: Varför har jag inte insett och förstått detta tidigare? Vi, jag, visste ju att Breiviks främsta mål var att döda Gro Harlem Brundtland, att hans kvinnohat var lika starkt (starkare?) som hans hat mot muslimer och invandrare.

Text 3

Gift i jeans

Jag tycker att det är dåligt med all slags gift som finns i jeans. Jeansen är gjorda av bomull. Och bomull besprutas mest i världen. Jag tycker det är dåligt, för alla som arbetar där dör i förtid. I ett par jeans kan det finnas hundratals olika kemikalier. Jag tycker att vi ska sluta tillverka giftiga jeans. –

Johanna Nilsson

Text 4

De har 70 mil till jobbet

Hur är det att jobbpendla över 70 mil enkel väg? Sanna och Johan Sund vet. Varannan vecka bor de i Hamrångefjärden, varannan i Arjeplog.

Vi träffar paret i deras stora villa vid vattnet i Hamrångefjärden där de bor en vecka i stöten tillsammans med barn från sina tidigare förhållanden. Om ett par dagar ska de packa väskorna igen, hoppa in i bilen och köra till jobbet. Målet är som vanligt lappländska Arjeplog, cirka tio mil söder om polcirkeln.

– Innan Johan fick jobb där visste jag inte ens att Arjeplog fanns, säger Sanna Sund.

Fakta

Johan och Sanna Sund

Ålder: 39 respektive 41 år

Yrke: Johan är VD för Arjeplog Hotell Silverhatten AB. Sanna är personalchef och hotell för Silverhatten.

Bor: Hamrångefjärden och Arjeplog

Familj: Johan har dottern Maya, 10 år. Sanna har tre söner: Albin 21 år, Victor, 18 år samt Theo 12 år.

Text 5

Fem cirkushästar är lösa i Stigslund. Hästarna ser ut att trivas, av bilderna att döma. Detta har gjort att polisen nu får jaga kusar istället för busar.

Uppgift:

- 1 Läs de fem texterna. Fundera på om texten är en åsiktstext eller en faktatext. Motivera ditt svar.**
- 2 Utgå från en text som du tycker är en åsiktstext och välj ut tre ord ur texten som avslöjar att det är just en åsiktstext det är frågan om.**
- 3 Vilka krav ska man kunna ställa på en faktatext?**

Diskutera!

- 4 Får man skriva vad som helst i en åsiktstext? Ta reda på vad det står i grundlagen Tryckfrihetsförordningen och skriv ner tre saker som inte är okej att skriva i en tidning eller en blogg.
(Titta på Kap 7 - paragraf 4)**